

Gương mặt Cựu sinh viên ĐHQGHN

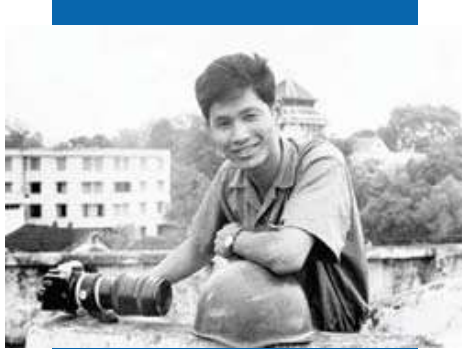
MỘT KÍ ỨC CHIẾN TRANH ĐẬM CHẤT SỬ THI

Nhân dịp kỉ niệm lần thứ 65 Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2/9, nghệ sĩ nhiếp ảnh Chu Chí Thành, nguyên Chủ tịch Hội nghệ sĩ nhiếp ảnh Việt Nam, nguyên phóng viên chiến tranh của Thông tấn xã Việt Nam, nguyên sinh viên khoa Văn (khóa 8, 1963-1967), Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội cho ra đời ấn phẩm Kí ức chiến tranh (Nhà xuất bản Thông tấn ấn hành) chứa trên 200 bức ảnh đặc tả khí thế hào hùng của quân và dân ta ở miền Bắc giáng trả cuộc chiến tranh phá hoại mà giặc Mỹ tiến hành bằng không quân và hải quân cách đây gần nửa thế kỉ.

Ấn phẩm có 8 phần: Tuyến lửa Khu Bốn, Hà Nội - Hải Phòng 12 ngày đêm, Đường ra tiền tuyến, Bọn bè quốc tế, Hạnh phúc cả hai phía (sau Hiệp định Paris), Ngày đầu hồi sinh, Thủ tướng Phạm Văn Đồng, Phóng viên thời chiến.

Trước khi ấn phẩm ra đời, phần nhiều những bức ảnh trong đó đã được trưng bày tại Bảo tàng Cách mạng Việt Nam ở Hà Nội, Bảo tàng Chứng tích chiến tranh ở Thành phố Hồ Chí Minh và nhiều tỉnh, thành phố khác.

Bà Huỳnh Ngọc Vân, Giám đốc Bảo tàng Chứng tích chiến tranh Thành phố Hồ Chí Minh cho biết: "Trong những năm qua, Bảo tàng Chứng tích chiến tranh đã trưng bày nhiều tác phẩm ảnh nói lên sự tàn khốc của chiến tranh từ vĩ tuyến 17 trở vào. Nay trưng bày những tác phẩm ảnh về thời chiến từ vĩ tuyến 17 trở ra, với chủ đề "Miền Bắc chia lửa với miền Nam" nên rất cuốn hút người xem. Có thể nói, ít có bộ ảnh nào được sử dụng nhiều và trưng bày lâu như bộ ảnh của nhà nhiếp ảnh Chu Chí Thành". Bà còn nêu sự cần thiết tập hợp những tấm ảnh đã được trưng bày vào một ấn phẩm để quảng bá rộng rãi hơn, đáp ứng sự mong đợi của nhiều bạn đọc trong nước và nước ngoài.

Khi ấn phẩm ra đời, ông Hữu Thịnh - Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam - có lời giới thiệu: "Tôi kính trọng sự thành thực của một nghệ sĩ bậc thầy khi đặt vấn đề về mối quan hệ giữa nghệ thuật và tuyên truyền. Hơn nửa thế kỉ trôi qua, cuộc sống đã giúp ta tìm thấy bao nhiêu lời đáp. Và hôm nay, trước mắt tôi lại có thêm một lời đáp nữa, đó là tập sách ảnh Kí ức chiến tranh của tác giả Chu Chí Thành, một lời đáp sống động và thuyết phục. Người ta có thể tìm thấy ở đây câu trả lời cho biết bao vấn đề lí luận, nào là nghệ thuật và tuyên truyền, thời sự và tính vĩnh cửu, nào là hiện thực và sáng tạo, hơn nữa là chỗ đứng và thế giới tâm hồn của người nghệ sĩ".

Còn tôi, với tư cách là đồng môn Đại học Tổng hợp Hà Nội và đồng nghiệp của tác giả, xin nêu hai nét cảm xúc:

Thứ nhất: tác giả xoáy sâu vào chủ đề: "Muốn đánh thắng kẻ thù phải nhìn thẳng vào mặt chúng". Ngay đầu tác phẩm, Chu Chí Thành thể hiện điều kinh điển này qua bức ảnh đặc tả những đôi mắt tinh tường của các chiến sĩ pháo cao xạ đang dõi theo máy bay Mỹ. Giới thiệu bức ảnh này, anh viết: "Lần đầu tiên gặp trận địa ngay Cầu Cắm, Nghệ An, tháng 4/1968. Trận đánh diễn ra vô cùng ác liệt. Những chiến sĩ ngẩng đầu nhằm thẳng máy bay địch mà bắn đã giúp tôi cảm máy vững vàng. Từ ảnh suy ra: Làm bất cứ việc gì, chúng

ta đều phải nhận diện được nó. Trong chiến đấu điều này càng quan trọng. Phải thấy rõ kẻ thù đủ mọi phía, từ âm mưu đến hành động, từ cái đã lộ rõ đến cái còn ẩn chứa bên trong hay bị lẩn khuất đằng sau. Có vậy, chúng ta mới "đánh trăm trận trăm thắng". Nghệ sĩ - chiến sĩ Chu Chí Thành thấm nhuần điều "kinh điển" này ngay từ buổi đầu cầm máy ảnh, nếm tạo được Kí ức chiến tranh có giá trị cho cả hôm nay và mai sau.

Thứ hai: tác giả minh họa khá đậm nét công thức "hậu phương quyết định chiến trường". Hậu phương của tác giả là cha mẹ, vợ con, người thân ở quê nhà đang dõi theo và cổ vũ mình vượt qua bom đạn ác liệt, hoàn thành tốt nhiệm vụ. Hậu phương của tác giả còn là sự tiếp sức của bạn bè cùng trang lứa và chí hướng. Trong đó, hai đơn vị được nhắc đến nhiều nhất là Trường Đại học Tổng hợp Hà Nội và Thông tấn xã Việt Nam. Những tấm ảnh thời sự cách đây trên dưới bốn chục năm ấy giúp tôi nhìn thấy và nhớ đến các đồng môn văn học của mình đã thể hiện ý nguyện cao cả là tạm xếp bút nghiên ra chiến trường đương đầu với kẻ thù tại những mặt trận ác liệt nhất từ bắc đến nam, như Đình Dệ, Vũ Mai, Phan Văn Kính, Đoàn Tử Diễn, Ngô Thế Oanh, Dương Đức Quang, Trương Đức Anh, Phan Cung Việt, Lại Văn Thanh, Hoàng Sĩ Ngọc, Thu Hoài, Hoàng Chu, Hoàng Chung,...

Việc Chu Chí Thành cho ra đời Kí ức chiến tranh đậm chất sử thi, đúng vào dịp kỉ niệm Cách mạng tháng Tám và Quốc khánh 2/9 là một điều có ý nghĩa. Đây còn là món quà cựu sinh viên trường Đại học Tổng hợp Hà Nội kính dâng các thầy các cô và thân tặng đồng môn cũ và mới.

DƯƠNG QUANG MINH